

Tulevaisuuden kuluttajat osana kiertotaloutta

Anu Seisto, VTT

02/02/2026 VTT – beyond the obvious

Esimerkit ja jatkotutkimuksen kohteet

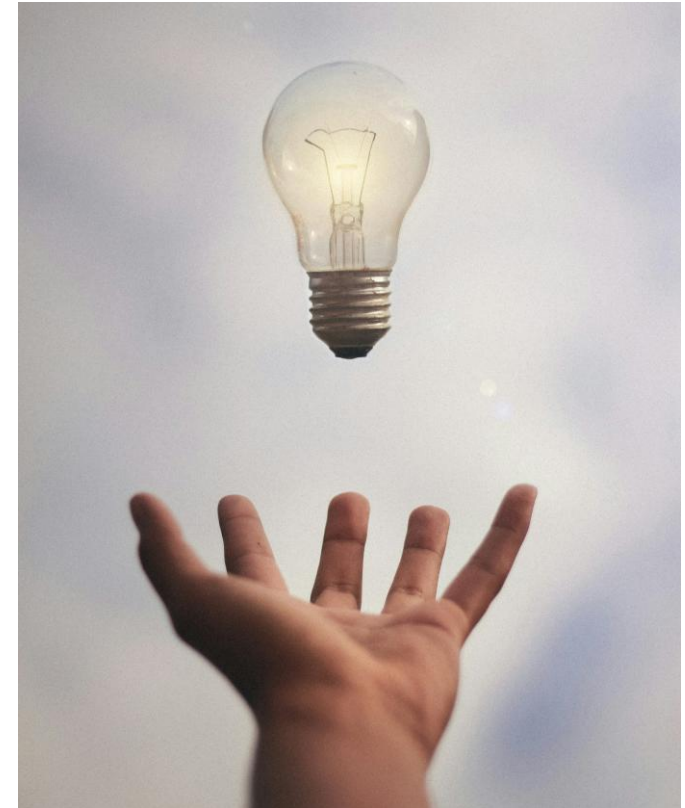
Kuluttajien käyttäytymisen muutoksen tukeminen kohti kestävämpiä valintoja

Keskustelu tulevaisuuden kuluttajan kanssa

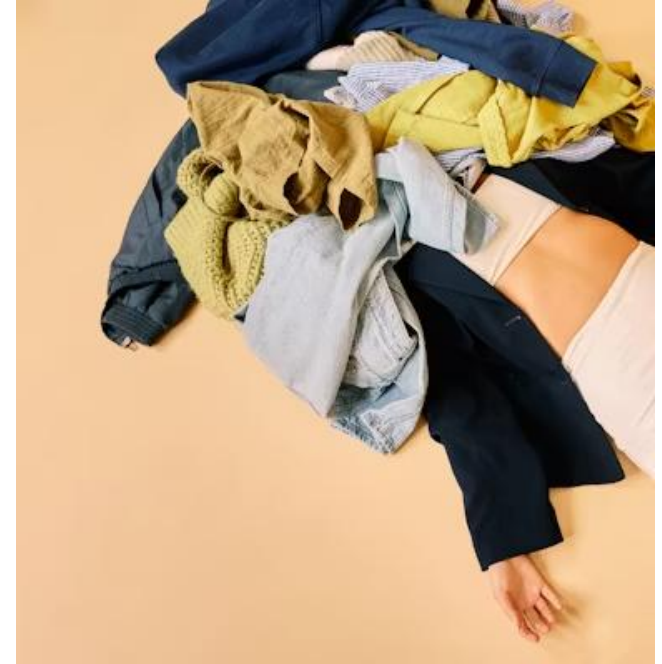

Tulevaisuuden kuluttaja vaihtoehtoisissa tulevaisuuksissa

Miksi kuluttajan rooli kiertotaloudessa on epäselvä?

1. Kuluttajia käsitellään liian yhtenäisenä ryhmänä
2. Arvot eivät muutu toiminnaksi arjen realiteeteissa
3. Kiertotalouden hyödyt jäävät kuluttajille näkymättömiksi
4. Tarjotut ratkaisut eivät kohtaa kuluttajan arjen logiikkaa
5. Vaihtoehtoiset tulevaisuudet eivät ole kuluttajille tarpeeksi konkreettisia ja ymmärrettäviä

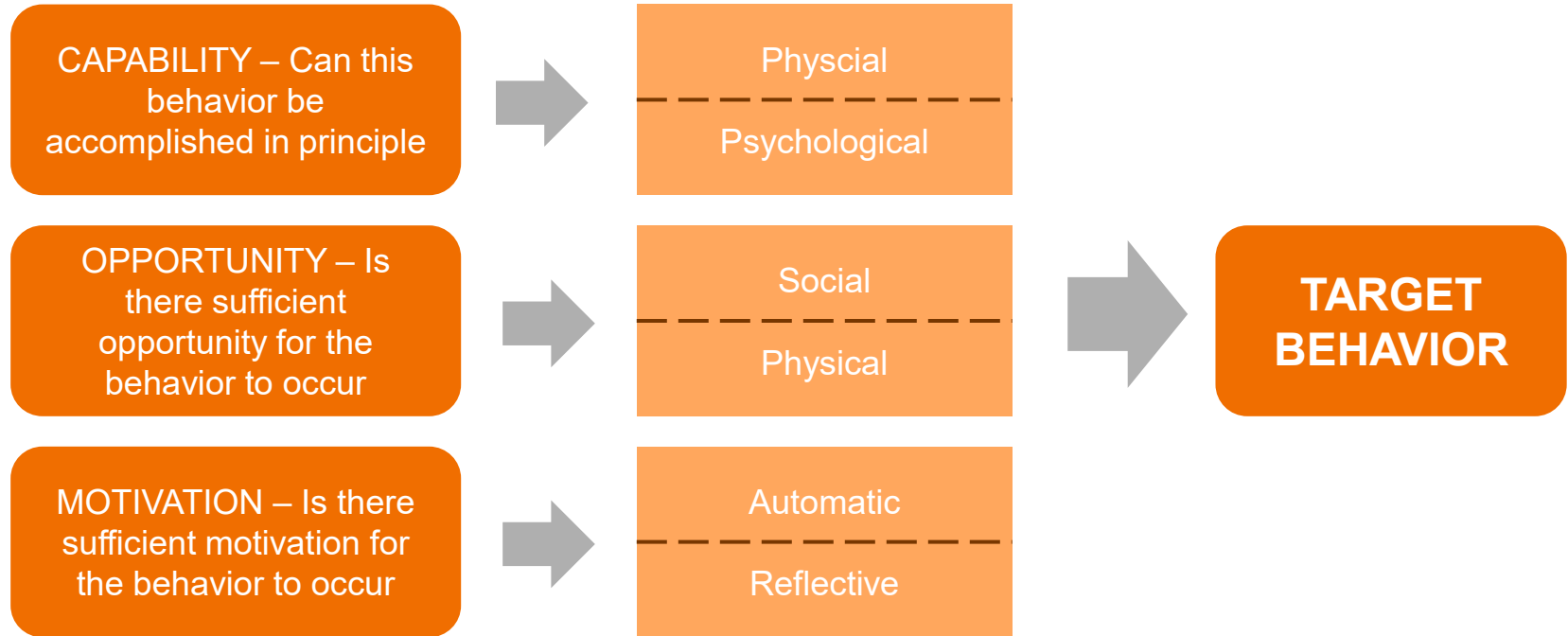

Käyttäytymisen muutoksen tukeminen

- Kuluttajien segmentointi muutosvalmiuden perusteella
 - COM-B malli
- Eri segmenttien muutosajureiden ja esteiden ymmärtäminen
- Palvelujen kehittäminen ajureiden ja esteiden pohjalta tuomaan todellista tukea muutokseen

COM-B model

Michie, S., Van Stralen, M. M., & West, R. (2011). The behaviour change wheel: A new method for characterising and designing behaviour change interventions. *Implementation Science*, 6(1).

BF_SustLife (2025-2027)

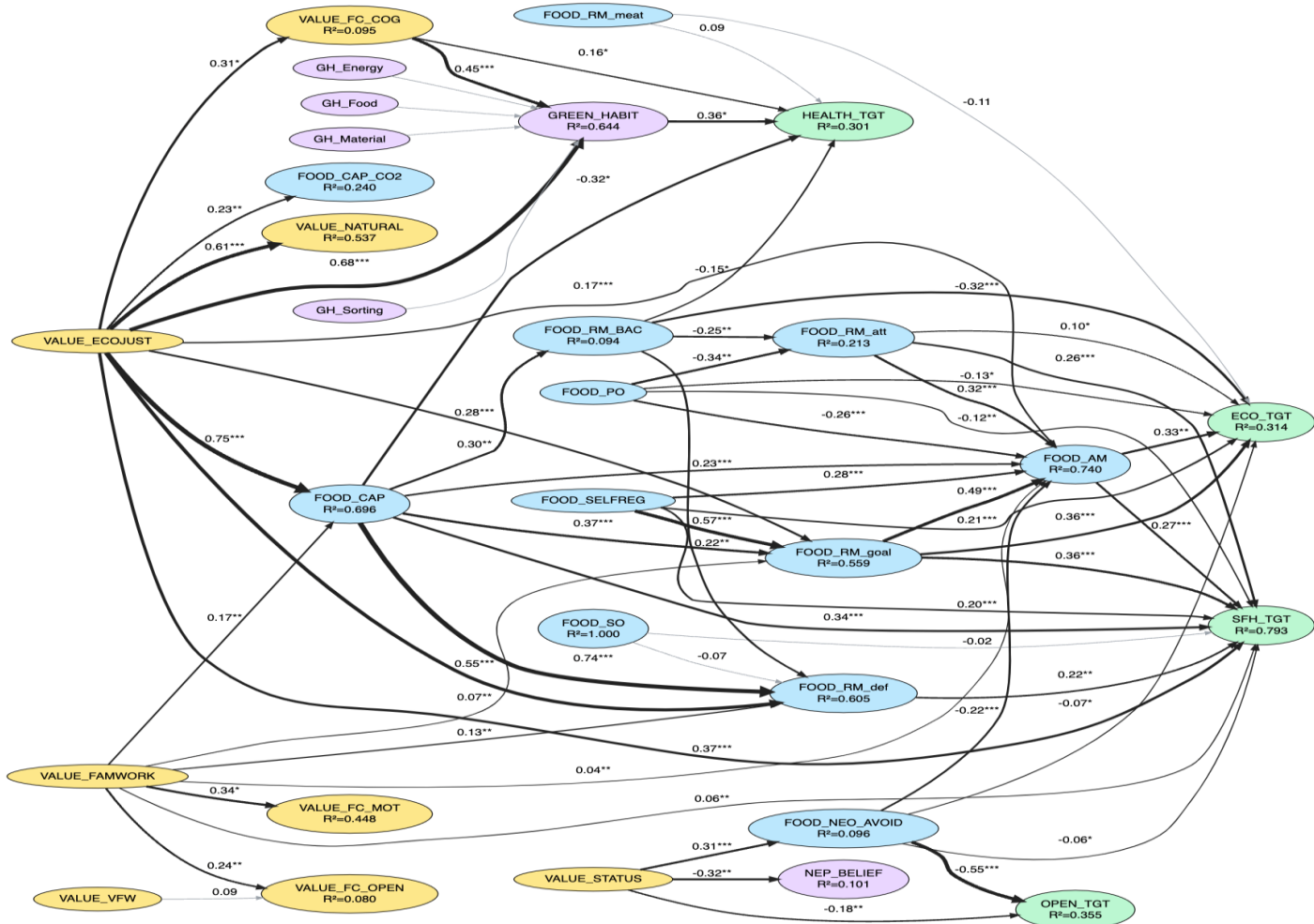
- **Kuluttajan rooli kiertotaloudessa kotitalouden jätteiden lajittelun ja kierrätyksen näkökulmasta** (VTT ja Syke, Borealis, KIVO, SUMI, Pirkanmaan jätehuolto, Lakeuden etappi, Jätekuikko, Vantaan energia)
- Asenteet kiertotaloutta kohtaan, nykyiset rutiinit kotitalousjätteisiin liittyen, valmius muuttaa omaa käyttäytymistä, tulevaisuustietoisuus
- Palvelumallien yhteiskehittäminen ja interventiot

Keskustelu tulevaisuuden kuluttajan kanssa

- AI-työkalu pohjautuu useista kestävyysaiheisista suomalaisista ja eurooppalaisista kyselytutkimuksista saatuihin tuloksiin
- Datapohjainen, simuloitu tulevaisuuden kuluttaja mahdollistaa eri kuluttajasegmenttien todennäköisen käyttäytymisen 2-3 vuoden aikajänteellä
- Simulaattoriin on mahdollista yhdistää yrityksen omaa dataa

Tulevaisuuden kuluttaja vaihtoehtoisissa tulevaisuuksissa

- Kuluttajien tulevaisuustietoisuus
- VTT:n ScenArios työkalu hyödyntää eri AI kielimalleja skenaarioiden rakentamisessa
- Mahdollistaa:
 - Ketterän tavan muodostaa kuvauksia ja tarinoita vaihtoehtoisista tulevaisuuksista
 - Vuorovaikutuksen vaihtoehtoisista tulevaisuuksista kuluttajien ja muiden toimijoiden kanssa
 - AI-työkaluja yhdistämällä simuloidun tulevaisuuden kuluttajan toiminnan vaihtoehtoisissa tulevaisuuksissa

